Дата _____

Клас _____

УРОК № 22

Тема. ПСИХОЛОГІЧНІ І СОЦІАЛЬНІ НАСЛІДКИ РАННІХ СТАТЕВИХ СТОСУНКІВ, ПІДЛІТКОВОЇ ВАГІТНОСТІ

Відпрацювання алгоритму відмови від небезпечних пропозицій в умовах тиску

Мета: дати уявлення про психологічні і соціальні наслідки ранніх статевих стосунків, підліткової вагітності; сприяти формуванню в учнів стійких переконань щодо пріоритету здорового способу життя; розвивати навички відмови від небезпечних пропозицій в умовах тиску, здоров'язбережувальні компетенції; виховувати свідому потребу в дотриманні принципів здорового способу життя.

Обладнання: ілюстративний матеріал, таблиця «10 негативних психологічних наслідків ранніх статевих стосунків», схема «Соціальні наслідки ранніх статевих стосунків», картки із зображенням лінійки (за кількістю учнів), схема «Сходинки успіху», мультимедійні засоби та презентація, музичний супровід (спокійна мелодія).

Тип уроку: формування вмінь і навичок.

Хід уроку

I. ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ МОМЕНТ

Привітання, створення позитивного настрою. Вправа «Самоналаштування»

— Покладіть руки на парту, заплющте очі та промовляйте: «Я зможу сьогодні добре працювати на уроці. Я — особистість творча. Я бажаю всім однокласникам успіхів на сьогоднішньому уроці».

II. АКТИВІЗАЦІЯ ОПОРНИХ ЗНАНЬ І ПРАКТИЧНОГО ДОСВІДУ УЧНІВ

Вправа «Асоціативний кущ» до поняття «Психологічні і соціальні наслідки ранніх статевих стосунків».

III. МОТИВАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ УЧНІВ

Дуже багато підлітків рано починають статеве життя. Щороку створюється безліч підліткових сімей через ранню вагітність дівчинки-підлітка, але позашлюбна народжуваність має тенденцію до зростання.

IV. ПОВІДОМЛЕННЯ ТЕМИ, МЕТИ ТА ЗАВДАНЬ УРОКУ

1. Запитання до класу

— Чи знаєте ви наслідки ранніх абортів?

— Чому підлітки погоджуються на сексуальні стосунки?

— Що ви знаєте про методи регулювання зачаття, про контрацепцію?

2. «Шкала актуальності» (*див. Додатки до уроку 3*)

V. ВИВЧЕННЯ НОВОГО МАТЕРІАЛУ

1. Робота за таблицею. Емоційний ризик як один із психологічних наслідків ранніх статевих стосунків (*див. Додатки*)

Розгляньмо 10 негативних психологічних наслідків ранніх сексуальних зв'язків.

2. Соціальні наслідки ранніх статевих стосунків. Колективне складання схеми

Варіанти відповідей: неготовність до материнства, батьківства, недостатньо сформована відповідальність, нездатність матеріально забезпечувати сім'ю, зміни життєвих планів, некомпетентність щодо розв'язання «дорослих» проблем, організація побуту тощо.

3. Підліткова вагітність (*ілюстративний або мультимедійний супровід*)

— Розгляньте пропонований ілюстративний матеріал і сформулюйте висловлювання щодо підліткової вагітності. Висловіть свою власну позицію стосовно цього питання.

Розроблено для - Конспект.укр | Rozumaka.com

VI. ПЕРВИННЕ ЗАСТОСУВАННЯ ЗНАНЬ (ПРОБНІ ВПРАВИ)

1. Оздоровлювальна вправа. Релаксація «Прекрасна квітка» (музичний супровід) (*див. Додатки*)

2. Робота за підручником (*у парах*)**. Взаємонавчання**

— Опрацюйте матеріал підручника і складіть інформаційні повідомлення: «Профілактика ранньої вагітності» (один учень із пари), «Мета просвітницько-профілактичної роботи з підлітками щодо запобігання небажаної вагітності» (другий учень із пари).

3. Моделювання ситуацій відмови від небезпечних пропозицій в умовах тиску. Робота в групах (3)

Об'єднання у три групи за принципом «ранок», «день», «ніч».

Завдання для груп

I група — продемонструвати (у формі сценки) ситуацію можливої поведінки підлітків у разі пропозиції не брати до уваги поради і настанови батьків щодо побудови стосунків із друзями протилежної статі. Наприклад, мама дівчинці говорила про закоханість і романтичні стосунки інші речі, які відрізняються від обговорюваних у компанії однолітків. Можливі варіанти дій дівчинки-підлітка, їхні прогнозовані наслідки.

II група — скласти пам'ятку «способи толерантної відмови від небезпечних пропозицій в умовах тиску.

III група — скласти можливі варіанти діалогу за заданою темою (дівчатка-підлітки познайомилися на дискотеці з компанією хлопців, які їм запропонували провести вихідні разом на дачі в одного з юнаків).

Презентація роботи в групах.

Колективне обговорення.

VII. ФОРМУВАННЯ НАВИЧОК У СТАНДАРТНИХ СИТУАЦІЯХ (ТРЕНУВАЛЬНІ ВПРАВИ)

Розв'язування ситуаційних задач *(колективно) (див. Додатки)*

VIII. ТВОРЧІ ВПРАВИ

1. Вправа «Аукціон ідей». Поведінка підлітка в умовах тиску

— Які можете «продати» ідеї щодо толерантної та безконфліктної поведінки підлітка з людьми, що маніпулюють або тиснуть, нав'язуючи небезпечні пропозиції?

2. Вправа «Лінійка ризиків» *(за ілюстративними картками)*

— Запишіть на відповідних числових показниках поданої шкали-лінійки можливі ризики ранніх статевих стосунків для підлітка: від найменшого до найбільшого.

— Що ви запишете на показнику, рівному нулеві?

(*Відповіді учнів.*)

IX. ПІДБИТТЯ ПІДСУМКІВ УРОКУ

Вправа «Сходинки успіху» (*див. Додатки до уроку 13*)

X. ДОМАШНЄ ЗАВДАННЯ

Обов'язкове:

- опрацювати матеріал підручника щодо вивченої теми (§ ___, с. _____);

додаткові (на вибір, за бажанням):

- скласти «модель» здорових романтичних стосунків між дівчатками і хлопцями в підлітковому віці.

Розроблено для - Конспект.укр | Rozumaka.com

ЕМОЦІЙНИЙ РИЗИК ЯК ОДИН ІЗ ПСИХОЛОГІЧНИХ НАСЛІДКІВ РАННІХ СТАТЕВИХ СТОСУНКІВ

10 негативних психологічних наслідків ранніх сексуальних зв'язків		
1	Занепокоєння щодо небажаної вагітності та ВІЛ/СНІДу	Для багатьох сексуально активних людей страх завагітніти чи захворіти на СНІД є найголовнішим емоційним стресом. Рассел Хенке, координатор оздоровчих програм у державних школах графства Монтгомері (штат Мериленд), каже: «Я бачу, як діти звертаються до медсестер у школах, плачуть наступного дня після свого першого сексуального контакту і хочуть обстежитися на ВІЛ. Вони зробили цей крок — і тепер їм страшно»
2	Жаль та самозвинувачення	Дівчата більше страждають, ніж хлопці тому, що дівчата частіше вважають, що секс є одним зі способів виявлення того, що ти справді маєш якісь почуття до свого партнера. Вони частіше, ніж хлопці, вважають секс знаком прояву відданості у взаємовідносинах. Якщо дівчина очікує, що сексуальні стосунки будуть сповнені любові, то вона може почуватися обманутою і використаною, якщо хлопець не виявить більш романтичної зацікавленості після першої ночі. За словами 15-річної дівчини, яка описує свій сексуальний досвід: «Я не очікувала, що хлопець одружиться зі мною, але я ніколи не думала, що він буде уникати мене в школі»
3	Провина	Провина — особлива форма жалю, сильне відчуття того, що людина скоїла щось «аморальне». Почуття провини — нормальна моральна відповідальність, знак того, що совість людини працює. У своїй книзі для підлітків «Любов, побачення та секс» Джордж Ігр розповідає історію відомого промовця, який виступав перед старшокласниками однієї зі шкіл. Промовця спитали: «Про що ви найбільше шкодуєте, коли згадуєте свої шкільні роки»? На що він відповів: «Найбільше я шкодую про те, що власноруч зруйнував життя однієї дівчини»
4	Втрата самоповаги та почуття власної гідності	Багато людей страждають від втрати почуття власної гідності, коли дізнаються про те, що захворіли на хворобу, що передається статевим шляхом. Але навіть якщо пощастить уникнути хвороби, яка передається статевим шляхом, тимчасові статеві стосунки можуть знизити почуття власної гідності як того, хто постраждав, так і того, хто виступав у ролі ініціатора цих стосунків
5	Моральний занепад характеру та зменшення цінності сексу	Коли люди ставляться до інших, як до речей, що приносять задоволення та насолоду, вони не тільки втрачають самоповагу, але й руйнують свій характер та, як наслідок, занижують свою сексуальність. Цілісний характер складається з таких якостей, як повага, відповідальність, чесність, турбота та самостриманість. Стосовно сексу така риса характеру, як самостриманість, є надзвичайно важливою.
6	Послаблена довіра та страх бути вірним і відданим іншій людині	Молоді люди, які почуваються використаними чи зрадженими через розрив у сексуальних стосунках, можуть відчувати труднощі в майбутніх взаєминах
7	Лють через зраду	Іноді емоційна реакція на розрив стосунків — це не просто втрата довіри чи страх ділитися з кимось. Це також лють і шаленство
8	Депресія та самогубство	Інколи емоційне сум'яття, спричинене розривом у стосунках, призводить до глибокої депресії. Депресія, у свою чергу, може навіювати думки до самогубства. В останні 25 років кількість самогубств серед підлітків зросла втричі

Розроблено для - Конспект.укр | Rozumaka.com

10 негативних психологічних наслідків ранніх сексуальних зв'язків		
9	Зруйновані стосунки	Секс має ще один емоційний наслідок: він може перетворити добрі взаємостосунки на погані. Тоді припиняють розвиватись інші сторони цих стосунків, і невдовзі негативні емоції виходять на поверхню. Як наслідок, вони отруюють стосунки, і те, що можна було назвати стосунками, сповненими турботи, має плачевний кінець
10	Затримання розвитку особистості	Дострокові сексуальні зв'язки не тільки можуть затримати розвиток стосунків, але й розвиток самої людини та її особистості. Наприклад, дехто з молоді звертається до наркотиків та алкоголю для того, щоб звільнитись від тривог та непотрібних переживань, інші можуть вдаватись до сексуальних контактів. Секс стає втечею. Вони не вчаться того, як протистояти переживанням та тиску, які ставить перед ними життя. Підлітки, які залучаються до постійних сексуальних зв'язків, не беруть участі в житті суспільства — формуючи нові стосунки з новими друзями, приєднуючись до різних клубів та команд, розвиваючи свої вміння та таланти, беручи на себе різні соціальні обов'язки

РЕЛАКСАЦІЯ «ПРЕКРАСНА КВІТКА»

- Спробуйте уявити, що ви — прекрасна квітка...
- Ви — прекрасна квітка і ростете назустріч сонцю...
- Ви — прекрасна квітка...
- Почувайтесь квіткою: відчуйте своє стебло, листя.
- Ви — прекрасна квітка. Ви ростете назустріч сонцю...
- Відчуйте, як ваше листя ворушиться під подихом вітру.
- Відчуйте, як на ваше листя падають промені сонячного світла.
- Відчуйте, як у вашому листі енергія сонця перетворюється на енергію життя.
- Відчуйте, як енергія життя розтікається листям, стеблом, потрапляє в коріння.
- Відчуйте свої корені. Які у вас корені? Якої глибини сягають ваші корені? На яку ширину вони проростають?
- Відчуйте кінчики своїх корінців: якого вони кольору?
- Відчуйте, як вони розсувають грудки землі, продовжуючи рости.
- Відчуйте, як ваші корені вбирають вологу, мінеральні елементи, поживні речовини.
- Відчуйте силу і енергію землі. Відчуйте, як енергія, поживні речовини підіймаються по коренях, по жилах — у стебло, в листя.
- Ви — прекрасна квітка...
- Відчуйте, як усередині поєдналися енергія землі, повітря, сонця.
- Відчуйте те місце в тілі, де енергія землі поєднується з енергією неба.
- Відчуйте це місце в собі.
- Запам'ятайте цей стан — він даватиме вам енергію, силу».

Ситуаційні задачі

А) Брайан, студент старшого курсу коледжу. Розповідає, як це сталося з ним: «Вперше я займався сексом, коли мені було 15 років. Я зустрічався з цією дівчиною протягом року і дуже кохав її. Вона була привітною, комунікабельною та могла легко переконати будь-кого в чому завгодно. Ми займалися всім, крім сексу, але одного вечора вона спитала: «Чи могли б ми спробувати все до кінця?». Через кілька днів після інтимних стосунків ми порвали. Це був найболючіший період мого життя. Я відкрив себе перед цією дівчиною більше, ніж перед кимось іншим, навіть моїми батьками. Я був дратівливим, постійно жив у депресії, мій настрій змінювався дуже часто. Мене покинули друзі через те, що я був постійно засмучений. Я почувався невдахою і припинив займатися спортом. Мої оцінки в школі не були найкращими. Я не виходив гуляти аж доти, поки не вступив до коледжу. В останні кілька років у мене не було постійних стосунків з дівчатами, тільки тимчасові, одноденні зв'язки. Я боюся закохатися.

— Поясніть психологічні та соціальні наслідки статевих стосунків, описані в задачі.

— Висловіть власні думки щодо сюжету.

Б) Світлана, красива та розумна дівчина, прийшла до психолога на індивідуальну консультацію. Вона пояснила, що ніколи не мала раніше хлопця, тому була дуже занепокоєна, коли один зі старшокласників запропонував їй піти на побачення. Після кількох тижнів зустрічей хлопець почав

Розроблено для - Конспект.укр | Rozumaka.com

говорити про секс. Вона була проти, але він наполягав. Вона боялася, що хлопець уважатиме її за незрілого підлітка і тому покине її, тому погодилась. «Чи допомогло це зміцнити стосунки, «запалити» нові почуття?», — спитав делікатно психолог. На що Світлана відповіла: «Ще тиждень продовжували ми зустрічатися, займалися сексом кілька разів, а потім він залишив мене. Хлопець аргументував це тим, що в мені «не було жодної іскорки».

— Що б ви порадили Світлані, якби були в ролі психолога?

— Якими були б ваші дії, якби з вами трапилася подібна ситуація, описана в задачі? Поясніть свою позицію.

Розроблено для - Конспект.укр | Rozumaka.com